

Werkmaterialen concepteindtermen voor leraren

Definitief conceptexamenprogramma
Engelse taal en cultuur
vwo

September 2026

Hoe te gebruiken?

- Op de A4-pagina's staan vier kaartjes met eindtermen.
- Print de A4-pagina's dubbelzijdig en op ware grootte. Bij voorkeur op stevig papier en in kleur.
- Lamineer de A4-pagina's eventueel.
- Snijd of knip de A4-pagina's volgens de richtlijnen in het printvoorbeeld (*zie volgende pagina*).
- Dit werkmateriaal kun je gebruiken in je vaksectie of in overleg met je team.

Meer tips hoe je de kaartjes kunt inzetten vind je op: Actualisatie examenprogramma's | SLO:
www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Dit is een uitgave van:

SLO, in opdracht van het ministerie van OCW.

2026 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Instructies

- Print de A4-pagina's dubbelzijdig op ware grootte: zorg ervoor dat de printrichting op de lange zijde van het papier is ingesteld:

- Uitsnijden volgens de stippellijn in het voorbeeld op deze pagina.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Engelse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

3

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- uiteenlopende multimediale bronnen met een complexe structuur, uitgesproken door sprekers van verschillende variëteiten van het Engels;
- een breed scala aan complexe, actuele en abstracte onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten, cultuuruitingen en impliciete betekenissen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

5

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- complexe bronnen;
- een breed scala aan complexe, actuele en abstracte onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten, cultuuruitingen en impliciete betekenissen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

7

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 1

De leerling doet ervaring op met een rijk aanbod aan talige bronnen in het Engels op een passend taalniveau. (E)

Het gaat hierbij om:

- lezen van en kijken en luisteren naar informatieve, opiniërende, overtuigende en amuserende bronnen in verschillende vormen, in verschillende taalvariëteiten en over diverse thema's;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- reflecteren op de opgedane ervaringen.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Engelse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- uiteenlopende multimediale bronnen met een complexe structuur, uitgesproken door sprekers van verschillende variëteiten van het Engels;
- een breed scala aan complexe, actuele en abstracte onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten, cultuuruitingen en impliciete betekenissen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- complexe bronnen;
- een breed scala aan complexe, actuele en abstracte onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten, cultuuruitingen en impliciete betekenissen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

Te denken valt aan:

- in groepjes bespreken wat je heeft verwonderd, ontroerd of wat jouw wereldbeeld heeft beïnvloed in een krantenartikel, essay, socialmedia-bericht, documentaire, roman, gedicht of museumbezoek;
- symbolen gebruiken om je lees-, luister- of kijkervaring samen te vatten en dit toelichten in een poster;
- overeenkomsten en verschillen tussen academische en informatieve bronnen weergeven in een Venn-diagram;
- voorbeelden van conditionals markeren in online nieuwsartikelen en informatiebronnen en deze gebruiken in een nieuwe tekst over een ander onderwerp.

Te denken valt aan:

- de kernargumenten samenvatten uit een Ted Talk over de relatie tussen taal en brein;
- een infographic maken bij een documentaire over de ethische gevolgen van generatieve AI;
- beeldspraak herkennen in een debat en in groepjes bespreken wat de spreker ermee bedoelt;
- een oorzaak-gevolgschema maken over de invloed van globalisering op cultuuruitingen, zoals taal, tradities en kunst;
- beargumenteren welk standpunt het meest overtuigt in een discussie over de invloed van literatuur op identiteit.

Te denken valt aan:

- een spoken word maken over je gevoelens of gedachten bij het overwinnen van een uitdaging;
- een Engelstalig klankgedicht maken waarin je met klank, ritme en herhaling een abstract thema uitbeeldt, zoals verandering of verbondenheid;
- een sketch maken waarbij een historische figuur terecht komt in de huidige tijd;
- een overtuigende speech schrijven vanuit het perspectief van een oceaanoorlog of bos om in actie te komen voor een duurzamere toekomst, met verantwoording van de gemaakte keuzes ten aanzien van perspectief, inhoud en stijlmiddelen.

Te denken valt aan:

- de spelregels van een Model United Nations-simulatie begrijpen en toepassen;
- de belangrijkste informatie uit profiel-gerelateerde academische teksten in eigen woorden samenvatten in een tekst of graphic organizer;
- verzamelen van signaalwoorden in essays of literaire fragmenten voor nuance en mate van zekerheid en deze toepassen in een nieuwe context, zoals may indicate, appears to en evidence suggests;
- feiten van meningen onderscheiden door middel van kleurmarkeringen in wetenschappelijke bijlagen of opinieartikelen in digitale kranten;
- een beslisboom maken om te bepalen welk gelezen literair werk het beste bij iemand past, op basis van thema, complexiteit, historische context en culturele diversiteit.

Eindterm 5

De leerling verwerft doelgericht informatie uit diverse bronnen in de Engelse taal en evalueert deze. (B)

Het gaat hierbij om:

- bepalen van de informatiebehoefte met betrekking tot een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen, op basis van een vooraf gesteld doel;
- doelgericht selecteren van informatie uit auditieve, audiovisuele en schriftelijke bronnen;
- onderscheiden van overeenkomstige en tegenstrijdige inhoud, feitelijke uitspraken en standpunten;
- beoordelen van de relevantie van informatie voor het beoogde doel;
- beoordelen van de betrouwbaarheid van de inhoud en de bron.

Eindterm 6

De leerling spreekt in het Engels, afgestemd op doel, publiek en context. (B)

Het gaat hierbij om:

- duidelijk en gestructureerd presenteren van informatie over een breed scala aan onderwerpen binnen het eigen interessegebied;
- treffend vertellen van verhalen;
- uitvoerig en helder verwoorden van ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen;
- helder beargumenteren van standpunten;
- inzetten van passend taalgebruik en geschikte communicatievorm;
- gebruiken van gevarieerde, complexe taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 7

De leerling voert gesprekken in het Engels, afgestemd op doel, gesprekspartners, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- mondelinge interactie met diverse gesprekspartners over een breed scala aan onderwerpen binnen het eigen interessegebied;
- uitwisselen van informatie in informele en formele sociale contacten;
- bespreken van ervaringen, meningen, standpunten en argumenten;
- afstemmen van taalgebruik en non-verbale communicatie op socioculturele gebruiken en het perspectief van de gesprekspartner;
- actief bijdragen aan kennisopbouw, begrip of het bepalen van een aanpak;
- gebruiken van gevarieerde taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 8

De leerling schrijft in het Engels, afgestemd op doel, publiek, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- uitwisselen van informatie, ervaringen, gevoelens, standpunten en argumenten in schriftelijke informele en formele interactie over een breed scala aan onderwerpen binnen het eigen interessegebied;
- produceren van treffende, duidelijk gestructureerde informerende, verhalende en betogende teksten;
- adequaat toepassen van taalregister en conventies van de tekstsoort;
- afstemmen van taalgebruik op socioculturele gebruiken en het perspectief van de communicatiepartner;
- gebruiken van gevarieerde taalstructuren en uitdrukkingen in een samenhangende tekst.

Te denken valt aan:

- bepalen welke informatie je nodig hebt om een standpunt in te nemen over een actueel debat, zoals klimaatbeleid, sociale media of mentale gezondheid, en beoordelen welke bronnen betrouwbaar en onpartijdig zijn;
- bruikbare argumenten selecteren uit een artikel en een online interview voor een debat over kernenergie;
- de juiste passages in een populairwetenschappelijk artikel selecteren voor het maken van een infographic over trends in gaming;
- bepalen of een aangereikte tekst uit een partijdige bron komt;
- informatie uit video's en interviews over een actueel onderwerp met elkaar vergelijken en overeenkomsten en verschillen analyseren.

Te denken valt aan:

- een presentatie houden over een literaire stroming en uitleggen welke verschillende ideeën erbij horen, met passende voor-beelden en informatie over de tijd waarin de stroming ontstond;
- een goed onderbouwd pleidooi houden voor het verhogen van de alcoholgrens en daarbij ingaan op verschillende meningen uit het publiek;
- een betoog houden over het gebruik van Engels als gemeenschappelijke taal in internationale contexten en daarbij argumenten kiezen die relevant zijn voor het publiek;
- een reiservaring presenteren waarbij aspecten van duurzaamheid, technologie en culturele kenmerken op samenhangende wijze worden geïntegreerd;
- de missie van de school gedetailleerd beschrijven en uitleggen hoe de missie terugkomt in het lesprogramma Engels.

Te denken valt aan:

- bemiddelen in een groepsdiscussie door vanuit verschillende invalshoeken mee te denken over oplossingen;
- informatie uit verschillende bronnen samenvatten, tegen elkaar afwegen en toelichten, afgestemd op de gesprekspartner;
- met mensen van verschillende generaties praten over veranderingen in werk, onderwijs of technologie;
- ethische vraagstukken met leeftijdgenoten bespreken, zoals privacy, duurzaamheid of sociale media;
- in een gesprek over literatuur of film eigen interpretaties vergelijken en bespreken waarom bepaalde thema's of personages indruk maakten.

Te denken valt aan:

- een discussie via een forum voeren over duurzaam reizen, verschillende opties vergelijken en reageren op tegenargumenten;
- een verhaal schrijven rondom een onverwachte gebeurtenis en de lezer door een duidelijke verhaallijn meenemen;
- een online recensie schrijven met gebruik van een passende structuur;
- voor een eigen blog een samenvatting schrijven van populairwetenschappelijke artikelen over voor- en nadelen van koffie drinken;
- in een opiniestuk het eigen standpunt genuanceerd overbrengen door passende uitdrukkingen te gebruiken.

Eindterm 9

De leerling onderzoekt en reflecteert op de relatie tussen het Engels en andere talen. (H)

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van overeenkomsten en verschillen op klank-, woord- en zinsniveau tussen het Engels en andere talen die de leerling kent;
- onderzoeken van de invloed van het Engels op andere talen en vice versa;
- reflecteren op de positie die Engels in de wereld inneemt ten opzichte van andere talen;
- reflecteren op hoe kennis van de relatie tussen talen de eigen taalvaardigheid kan bevorderen.

Eindterm 10

De leerling verkent en onderzoekt verschillende variëteiten van en binnen het Engels. (H)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van overeenkomsten, verschillen en opvallende kenmerken van taalvariatie van het Engels, zowel geografisch als door de tijd heen;
- beschrijven van opvallende kenmerken van sociale taalvariatie binnen het Engels;
- beschrijven van opvallende kenmerken van verschillende registers in het Engels;
- verkennen van de invloed van culturele factoren op het gebruik van het Engels in verschillende contexten;
- verwoorden van de eigen bevindingen over de sociale waardering van verschillende variëteiten van het Engels.

Eindterm 11

De leerling toont inzicht in en reflecteert op het effect van keuzes in Engels taalgebruik in relatie tot het doel en de beoogde impact op de ontvanger. (H)

Het gaat hierbij om:

- herkennen en beschrijven van verschillen in keuzes van woorden, zinnen, toon en stijl;
- verwoorden welke reacties of gevoelens verschillende vormen van taalgebruik oproepen;
- conclusies trekken over de doeltreffendheid van enkele retorische middelen;
- reflecteren op hoe je een boodschap kunt afstemmen op de context om de effectiviteit ervan te versterken;
- toepassen van passende retorische middelen in een eigen Engels schrijfproduct of mondelinge bijdrage.

Eindterm 12

De leerling reflecteert op taalleerprocessen in relatie tot een leven lang leren. (E)

Het gaat hierbij om:

- reflecteren op hoe talen leren werkt en welke aspecten het leren van een vreemde taal bevorderen en belemmeren;
- verbanden leggen tussen de inzet van het eigen meertalige repertoire en het leren van andere talen;
- verwoorden van de voortgang van het eigen taalleerproces en welke aanpak en hulpmiddelen effectief zijn geweest;
- verwoorden van doelgerichte strategieën en eigen behoeften in relatie tot een leven lang leren.

Te denken valt aan:

- leenwoorden uit andere talen in het Engels ontdekken en uitzoeken waarom deze woorden zijn overgenomen;
- talen in clusters rangschikken: welke woorden en taalstructuren lijken op elkaar en waarin, welke niet, bij welke taalgroep hoort Engels, en daarover vertellen in bijvoorbeeld een podcast;
- Engelse uitdrukkingen uitzoeken die in andere talen niet bestaan, iets anders betekenen of juist bijna letterlijk vertaald zijn en proberen te verklaren waardoor dit komt;
- voor- en tegenargumenten bedenken over de stelling 'Engels is de belangrijkste taal ter wereld';
- voorbeelden geven van teksten in andere talen waarbij kennis van Engels helpt om de inhoud te begrijpen.

Te denken valt aan:

- in een roman of spoken word voorbeelden van slang opsporen en de associaties omschrijven die dit bij een lezer of luisteraar oproept;
- luisterfragmenten aan verschillende mensen laten horen van bijvoorbeeld Indisch-, Brits- en Afro-Amerikaans Engels en vragen naar eigen associaties met deze accenten;
- aan de hand van videofragmenten van conversaties waarbij Engels een lingua franca is, bespreken in hoeverre de achtergrond van de gesprekspartner het overbrengen van de boodschap beïnvloedt;
- teksten rangschikken van meest informeel naar meest formeel en opvallende kenmerken markeren;
- naar een fragment in het Old of Middle English luisteren en de klanken proberen na te doen, daarna hetzelfde in hedendaags Engels zeggen.

Te denken valt aan:

- in een fragment van een politieke speech figuurlijk taalgebruik (bijvoorbeeld beeldspraak) identificeren en verwoorden hoe het bij jou en bij verschillende doelgroepen overkomt;
- vergelijken van een informatieve tekst met een promotekst en verwoorden hoe de formulering van een tekst invloed heeft op de manier waarop een product of dienst wordt gepresenteerd en gewaardeerd;
- verkennen hoe inclusief en non-inclusief taalgebruik voorkomt in alledaagse communicatie en onderzoeken welke effecten verschillende taalkeuzes kunnen hebben;
- ontdekken hoe positieve en negatieve framing de interpretatie van een boodschap beïnvloedt door voorbeelden in teksten te herkennen, te vergelijken en te bespreken;
- reflecteren op hoe dezelfde maatschappelijke boodschap anders kan worden overgebracht afhankelijk van doel, publiek en context door deze te formuleren voor verschillende doelgroepen, zoals politici of klasgenoten.

Te denken valt aan:

- verwoorden hoe de eigen meertaligheid het leren van het Engels of een andere taal kan bevorderen of belemmeren door herkenning van patronen tussen talen, of juist door betekenisverwarring en 'valse vrienden';
- in een powerpoint of een infographic illustreren hoe je eigen brein met taal en talen leren omgaat;
- de ontwikkeling van de eigen ERK-beheersingsniveaus visualiseren in bijvoorbeeld een flowchart of tijdlijn aan de hand van verschillende ERK-schalen;
- bedenken welke talen en taalvaardigheden je in de toekomst verder zou willen ontwikkelen en waarom, en realistische doelen en aanpak in een eigen taalplan noteren aan de hand van ERK-schalen die voor jezelf relevant zijn;
- experimenteren met hoe het gebruik van AI-gestuurde middelen het eigen taalleerproces kan ondersteunen.

Eindterm 13

De leerling verkent het eigen en andermans meertalige repertoire en de rol van het Engels daarin. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de relatie tussen het eigen meertalige repertoire en de eigen identiteit;
- verkennen van de relatie tussen de eigen identiteit en het gebruik van het Engels in gebieden waar Engels moedertaal, officiële of vreemde taal is;
- verkennen van de waarde en waardering van het eigen meertalige repertoire en dat van anderen;
- ervaringen opdoen met het inzetten van het eigen meertalige repertoire in de bevordering van de communicatie met anderen;
- verwoorden hoe de eigen talige en culturele achtergrond het gebruik van Engels in verschillende contexten kan beïnvloeden.

Eindterm 14

De leerling verkent de mogelijkheden en beperkingen van digitale middelen bij het leren van en communiceren in een vreemde taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen hoe digitale middelen de internationale communicatie beïnvloeden;
- experimenteren met de mogelijkheden van verschillende digitale middelen;
- verkennen wat de beperkingen zijn van het gebruik van digitale middelen;
- laten zien welke digitale middelen de persoonlijke voorkeur hebben en waarom.

Eindterm 15

De leerling gebruikt ervaringen, interesses en kwaliteiten bij de eigen loopbaanontwikkeling. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de rol van vakspecifieke kennis en vaardigheden in de samenleving;
- oriënteren op sectoren, beroepen en vervolgoopleidingen waarin kennis over en beheersing van het Engels een rol kunnen spelen;
- deelnemen aan activiteiten die bijdragen aan het verkennen van interesses, kwaliteiten en mogelijkheden;
- reflecteren op opgedane ervaringen, indien relevant voor de eigen oriëntatie op studie en beroep.

Eindterm 16

De leerling doet ervaring op met verschillende vormen van fictie in de Engelse taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- rijke en diverse vormen van fictie en literaire werken uit verschillende contexten en genres, met verschillende thema's en van verschillende auteurs;
- uitdagende inhoud en toegankelijk taalniveau, waar nodig met ondersteuning van hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van de eigen keuzes aan de hand van relevante voorbeelden.

Te denken valt aan:

- voorbeelden geven van situaties waarin jongeren Engels gebruiken in hun dagelijks leven en reflecteren op waarom dat gebeurt en welk effect dat heeft op de communicatie;
- een infographic van het eigen meertalige repertoire maken met daarin alle talen, dialecten, taalvaardigheden en woorden uit verschillende talen, en in een andere kleur toevoegen wat je verder zou willen ontwikkelen;
- op een poster de status en de sociale waardering van de talen in het eigen meertalige repertoire visualiseren, samen met de invloed die de sociale waardering heeft op het gebruik van die talen;
- laten zien in hoeverre de beheersing van het Engels helpt bij het raden van de betekenis van een tekst in een onbekende taal;
- voorbeelden zoeken van contexten in de wereld waarin het gebruik van Engels invloed heeft op de eigen identiteit, van jongerentaal tot landen met een koloniaal verleden.

Te denken valt aan:

- voorbeelden van fake news zoeken en uitleggen waaraan je kunt herkennen dat het fake news is;
- in een leercircuit opdrachten uitvoeren met digitale middelen, bijvoorbeeld chatprogramma's, online platforms en AI-tools, om te ervaren hoe deze helpen bij het communiceren in het Engels;
- in gesprek gaan met een chatbot op basis van een prompt zoals 'Let's talk about my favourite music' of 'Ask me about my dream job';
- oefenen met een digitaal taalleermiddel, zoals een taalleerapp of een online woord-oefenprogramma, en een beoordelingskaart maken: wat de voor- en nadelen zijn en hoe het helpt bij het leren van Engels;
- je favoriete digitale middel, zoals een chatprogramma, pitchten aan klasgenoten en uitleggen waarom het zo goed werkt voor jou.

Te denken valt aan:

- een tijdlijn maken van de momenten op een dag waarop je Engels tegenkomt: wat laat deze tijdlijn zien over de positie van het Engels in de samenleving;
- een klassikale brainstorm houden over vervolgoopleidingen waarin Engels een rol speelt, zoals international business administration, psychology, computer science, economics, European studies en international relations, om de mogelijkheden en eigen interesses te verkennen;
- kennismaken met het Engels in vervolgoopleidingen die passen bij jouw profiel, bijvoorbeeld door het volgen van een online webklas of het lezen van een academische tekst: welke rol speelt Engels binnen deze opleiding;
- als jaarafsluiting een poster maken over de rol van Engels in de door jou gekozen vervolgoopleiding en deze presenteren tijdens een postermarkt.

Te denken valt aan:

- boeken van verschillende schrijvers en genres verkennen en in een klassengesprek vertellen hoe je het lezen hebt ervaren en welk boek de voorkeur heeft;
- in een korte podcast vertellen hoe perspectiefwisselingen, tijdsprongen of een onverwachte afloop in een zelfgekozen werk de leeservaring hebben beïnvloed;
- Engelstalige gedichten in verschillende poëzievormen vergelijken en in een korte presentatie toelichten hoe de gekozen vorm de betekenis of het effect van het gedicht versterkt;
- een recensie schrijven over een of meer Engelstalige films en je mening onderbouwen met concrete voorbeelden uit de film(s).

Eindterm 17

De leerling toont inzicht in inhoud en context van Engelstalige fictie en verkent de relatie met de eigen context. (H)

Het gaat hierbij om:

- lezen, bekijken en beluisteren van vormen van fictie die oorspronkelijk in het Engels zijn geschreven of gemaakt, waar nodig met ondersteuning van hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- beschrijven van maatschappelijke en psychologische thema's, verhaallijnen en kenmerken van personages en hun ontwikkeling;
- analyseren van thema's en personages in relatie tot de culturele en historische context van een fictiewerk;
- verbanden leggen tussen een fictiewerk en de context waarin het is ontstaan;
- verbanden leggen tussen inhoud en context van een fictiewerk en de eigen leefwereld en ervaringen.

Eindterm 18

De leerling toont inzicht in Engelstalige literatuur uit diverse perioden. (B)

Het gaat hierbij om:

- lezen van verhalende, lyrische en dramatische werken die oorspronkelijk in het Engels zijn geschreven, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen en verkorte versies;
- beschrijven van kenmerken van tekst en vorm met behulp van literaire middelen;
- analyseren van taalgebruik, verteltechnieken en stijlelementen;
- analyseren van gebruikte literaire middelen in relatie tot het beoogde effect op de lezer;
- uitleggen van boodschap en betekenis van de gelezen literaire werken in relatie tot hun historische en culturele context.

Eindterm 19

De leerling toont inzicht in cultuurgebonden aspecten in Engelstalige bronnen uit gebieden waar Engels een voertaal is. (B)

Het gaat hierbij om:

- herkennen en beschrijven van tradities, gebruiken en maatschappelijke verschijnselen in bronnen in verschillende vormen en media;
- uitleggen van culturele kenmerken in de bronnen;
- analyseren van (cultuur)historische ontwikkelingen en perspectieven in het betreffende gebied;
- conclusies trekken over de betekenis van culturele kenmerken in nieuwe bronnen;
- vergelijken van deze culturele kenmerken met de eigen en andere leefwerelden.

Eindterm 20

De leerling onderscheidt cultuurgebonden aspecten in communicatie in het Engels en reflecteert op hoe deze de communicatie beïnvloeden. (H)

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van cultureel bepaalde normen, overtuigingen en gewoonten in diverse vormen van input en in diverse situaties;
- analyseren van de invloed van culturele kenmerken op communicatie in dagelijkse, opleidings- en beroepssituaties;
- verbanden leggen tussen de waargenomen cultuurgebonden aspecten en eigen perspectieven en opvattingen;
- verwoorden hoe je stereotypering en misverstanden in de communicatie kunt voorkomen.

Te denken valt aan:

- metaforen in Engelse gedichten verzamelen en toelichten welk effect ze beogen, en hoe die passen bij de kenmerken van de betreffende periode;
- overeenkomsten en verschillen analyseren tussen een Engelstalig werk uit een vroegere periode en een hedendaags werk, en toelichten hoe deze samenhangen met de historische en culturele context waarin de werken zijn ontstaan;
- kenmerken van de historische en culturele context van verschillende Engelstalige literaire werken herkennen en toelichten hoe deze zichtbaar zijn in personages, thema's of taalgebruik;
- onderzoeken hoe een literair thema, zoals macht, liefde of identiteit, wordt uitgewerkt in Engelstalige werken en dit onderbouwen met voorbeelden uit de teksten;
- in een essay verklaren aan de hand van voorbeelden uit de tekst in hoeverre de houding en het gedrag van het hoofdpersonage in een Engelstalig toneelstuk typerend zijn voor de historische en culturele context waarin het werk is geschreven.

Te denken valt aan:

- vergelijken hoe een maatschappelijk probleem voorkomt in twee literaire werken en in een schrijfpodricht uitleggen hoe dit persoonlijk herkenbaar is;
- in een socratisch gesprek analyseren welke waarden en normen een rol spelen in een boek of film, hoe deze samenhangen met de context waarin het werk is ontstaan, en of deze waarden ook herkenbaar zijn in de eigen leefwereld;
- in een kort toneelscript de ontwikkeling van personages in een andere context uitwerken en daarna toelichten hoe dit vergelijkbaar is met een situatie uit de eigen leefwereld;
- de emotionele en morele groei van een personage analyseren in een visuele tijdlijn en in een schriftelijke reflectie toelichten welke groei herkenbaar is uit de eigen ervaring;
- onderzoeken hoe rolpatronen of stereotypen worden weergegeven in songteksten en video-clips en in een presentatie beargumenteren wat dit zegt over de culturele context en wat maatschappelijk herkenbaar is.

Te denken valt aan:

- standpunten over onderwerpen als duurzaamheid of democratie uit verschillende Engelstalige cultuurgebieden vergelijken en in een schrijfpodricht toelichten hoe culturele achtergronden deze standpunten beïnvloeden;
- aan de hand van Engelstalige bronnen onderzoeken hoe jongeren in een ander land aankijken tegen thema's als duurzaamheid of gelijkheid en een debat voeren waarin leerlingen verschillende culturele perspectieven vertegenwoordigen;
- in een rollenspel oefenen hoe je in een Engelstalige context een onbekende uit een andere cultuur gelijkwaardig benadert, en daarna reflecteren op wat er anders ging dan verwacht en waarom;
- onderzoeken hoe de economische situatie in een Engelstalig land de keuze voor een vervolgopleiding en beroep beïnvloedt en dit vergelijken met de eigen situatie in een socratisch gesprek of essay.

Te denken valt aan:

- politiek getint taalgebruik in een Engelstalige rap analyseren en in een schrijfpodricht toelichten hoe de artiest taal gebruikt om een maatschappelijk standpunt over te brengen;
- uitdrukkingen of gezegden uit verschillende Engelstalige gebieden vergelijken en in een presentatie toelichten wat deze laten zien over de waarden, cultuur of geschiedenis van die gebieden;
- een debat voeren aan de hand van Engelstalige bronnen over de invloed van historische aspecten op de huidige maatschappelijke situatie in een Engelstalig gebied;
- machtsverhoudingen analyseren in een Engelstalige nieuwsbron, speech of documentaire en in een essay beargumenteren wat dit zegt over de culturele context.